

ma religija postaje više nadomjestak za politiku nego njezina ponovna afirmacija. »Zapad jest pridonio bujanju radikalnog islama novačeći ga kao silu protiv takozvanog komunizma — a to je oznaka koja se koristi za opis bilo koje zemlje koja se usudila prigrliti gospodarski nacionalizam usuprot zapadnome korporacijskom kapitalizmu« (107). Autor ističe da je ono što je terorizam do sada prouzročio na Zapadu uistinu minorno naspram duge povijesti pokolja i ugnjetavanja od strane Zapada, koji ne želi vidjeti niti priznati da je jedini lijek protiv terorizma pravda. Kroz knjigu Eagleton često suptilno daje do znanja da moderno doba treba promatrati kroz cjelokupan kontekst, da uvijek treba imati na umu ono pozitivno i ono negativno, kontracepciju i CIA-u, oslobodilačke pokrete i New Age, nove tehnologije i Holokaust, budističke monahe i IRA-u, i balet i Hirošimu, kao i njihove korijene u barbarstvu, kulturi ili civilizaciji. I na kraju, postavlja se pitanje kako vrednovati Eagletonovu knjigu *Razum, vjera i revolucija: Refleksije o raspravi oko Boga?* Imajući na umu dobar prijevod i stil autora, knjigu svakako vrijedi pročitati jer je kritična, inspirativna, izazovna, duhovita i daje znatan doprinos aktualnoj filozofskoj raspravi o Bogu i ulozi religije u današnjem svijetu. Preporučljiva je širokom krugu čitatelja, s naglaskom da rijetki u njoj neće pronaći barem jedan segment kojem će se oštro protiviti.

Martina Labaš

Mirko Nikolić, *Nedjeljni susreti A*, Filozofsko-teološki institut DI, Zagreb, 2010, 195 str.

Kad pisac spominje riječ *susret* u naslovima svojih knjiga, i to u više navrata, onda je to znak da mu ta riječ nešto znači. Ona se nalazi u svakom naslovu četiriju svezaka koji komentiraju svagdanja evanđelja kroz godinu. Zovu se Ljepota, Radost, Milost i Snaga *susreta*.

U te četiri knjige nije bilo nedjeljnih evanđelja. Možemo samo nagađati zašto ih pisac nije komentirao. Možda zbog toga što takvih komentara ima već prilično mnogo i na hrvatskom jeziku, pa je odustao od toga. Možda zato što su nedjelje i blagdani posebni, pa ih nije želio »miješati« s običnim danima.

Međutim, kada prolistamo te četiri knjige, uočavamo poseban način na koji je autor pisao svoje komentare ili meditacije — kako ih često naziva — na temelju svakodnevnih evanđelja. Pisao ih je nadasve zbog toga da pomogne onima koji žele moliti ili meditirati s biblijskim tekstom. To uočavamo napose zbog molitava koje se nalaze u tim komentarima i koje nas potiču da dalje sami molimo i meditiramo. Tekstovi se mogu čitati i kao duhovno štivo, što također upućuje na posebnost ovih knjiga, a mogu pomoći i u pripremanju povijedi.

Budući da takvih nedjeljnih »komentara« evanđelja nije bilo, ne čudi da je autor odlučio istim stilom prikazati i njih. Zato je u naslovu knjige zadržao svoju dragu i blisku riječ *susret*. Po tome je lako mogu prepoznati oni koji već imaju neku od prethodnih knjižica. Time je ukazao na bit kršćanske molitve i meditacije. Ona je nadasve *susret* s Bogom. Nije joj cilj provesti neko besplodno vrijeme u kojemu se ništa ne događa. Molitva je susret koji se događa u tišini srca i koji čovjeka potiče da bude aktivan.

Ova knjižica prvenstveno želi pomoći da se u Danu Gospodnjem doista susret-nemo s Božjom riječi i shvatimo što ona od nas želi u trenutku kada nam je upućena. Ona nam također želi pomoći da stječemo iskustvo živoga Boga koji je prisutan među nama; da ga spremno iščekujemo, kako nas uči vrijeme došašća, i prepoznamo u nemoći djeteta u Betlehemu; da ga pratimo na njegovu križnom putu i prihvaćamo svoju Golgotu na koju se uspinjemo te da budemo uz njega u njegovoj nemoći i patnji na Kal-

variji; da stanemo uz njegov prazan grob i doživimo radost uskrsnuća; da ga u nedjeljama vremena kroz godinu pratimo kroz Galileju, gradove i mjesta kroz koja je prolazio i u njima prepoznamo svoju »Galileju« i svoj »Kafarnaum«, svoje »Brdo blaženstava« i svako drugo mjesto gdje ćemo ga susretati kada budemo čitali izvješća iz evanđelja i o njima razmišljali.

I ovdje nas svaki pasus evanđelja, koji je pomno odabran za nedjelje, potiče da molimo za temeljnu milost koja nam je potrebna, onu koja je predložena ili onu za koju osjećamo potrebu da je u tom trenutku molimo po vlastitom izboru, želji i nadahnuću.

Trebamo se prepustiti tekstu iz evanđelja, kušati ga srcem i doživjeti. Zato se ne treba žuriti, jer sv. Ignacije kaže: *Ne zasićuje i ne zadovoljava dušu obilje znanja, već unutarnje kušanje i proživljavanje stvari*. U tome da doživite to *unutarnje kušanje i proživljavanje stvari*, želi vam pomoći i ova knjižica.

Dobro je da je autor napisao i ovu knjigu, jer oni koji su se dnevno susretali s Božjom Riječju u gore spomenutom nizu, očito su priželjkivali da u istom stilu budu obrađena i nedjeljna evanđelja. Bila je šteta što je nedjelja bila izostavljena. Tako sada imamo godinu A, a nadamo se da će sljedećih godina izaći i druga dva sveščića (B i C), i tako ćemo imati kompletiran liturgijski ciklus.

Josip Jurak

Božidar Nagy, SJ (ur.), *Papa Ivan Pavao II. govori Hrvatima. Svi pozdravi, govori i poruke pape Ivana Pavla II. koje je uputio Hrvatima za vrijeme svojega pontifikata od 1978. do 2005.*, Filozofsko-teološki institut DI, Denona d. o. o., Zagreb, 2011, 508 str.

Povodom beatifikacije pape Ivana Pavla II, koja je bila u Rimu 1. svibnja 2011, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove iz Zagreba objavio je knjigu

Papa Ivan Pavao II. govori Hrvatima. Na jednom se mjestu nalazi zbirka svih pozdrava, govora i poruka što ih je bl. Ivan Pavao II uputio Hrvatima na hrvatskom jeziku tijekom svoga pontifikata kroz 27 godina, od 1978. do 2005. god., na svojim brojnim susretima s njima u Vatikanu, u Hrvatskoj i po svijetu. Prvi puta u dvije-tisućljetnoj povijesti Katoličke crkve jedan papa govori na hrvatskom jeziku; čitajući te njegove govore i pozdrave vidi se kako je gotovo svaka riječ nadahnuta ljubavlju prema hrvatskom narodu. Svi oni čine dragocjenu baštinu koju treba čuvati s ljubavlju i zahvalnošću jer je postala sastavni dio hrvatske kršćanske povijesti i kulture. Knjiga je u prvom redu izraz zahvalnosti bl. Ivanu Pavlu II, velikom prijatelju Hrvata, za sve ono što je tijekom svoga pontifikata učinio za hrvatski narod. A učinio je puno.

Na nekoliko se načina Papa obraćao Hrvatima. U prvomu redu to su govori i pozdravi što ih je usmeno izrekao na hrvatskome jeziku u raznim prigodama: na susretima s hrvatskim hodočasnici u Rimu, potom za vrijeme svojih pet posjeta Crkvi u Hrvata te diljem svijeta na svojim apostolskim putovanjima. Većinu govora Sveti je Otac izrekao tijekom općih audijencija srijedom u Vatikanu na susretima s hrvatskim hodočasnici.

Međutim, osim govora izrečenih usmeno, Papa je upućivao Hrvatima i pisane poruke za razne prigode i svečana slavlja. Tu je i redovito dopisivanje s pojedinim hrvatskim biskupima, biskupijama i crkvenim ustanovama. Važnije poruke te vrste, koje imaju opće značenje, uključene su također u ovu zbirku.

Pridodani su i prijevodi onih tekstova u kojima Papa govori o Hrvatima, ali na drugim jezicima, i koji su upućeni stranomu svijetu i njegovim predstavnicima ili ustanovama. Tih je Papinih intervencija bilo mnogo, pogotovo za vrijeme tražičnih zbivanja tijekom Domovinskoga rata. To je upravo jedan od najzanimljivijih dijelova ove knjige. Opasnost je